Dnro 137/D.a.4/2018

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia Saamelaiskäräjien lausunto hallituksen esityksestä Tenon kalastussopimuksen voimaansaattamislain 8 ja 10 § muuttamiseksi
Viite Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyyntö 2.3.2018

1. Yleistä

Tenojoen kalastussopimuksen voimaansaattamislain (176/2017, SopS 41/2017) 8 § koskee kalastuslupien myynnin järjestämistä ja siihen ehdotetaan nyt lähinnä vain teknisluontoisia parannuksia.

Kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen (SopS 42/2017) 10 artiklan 4-kohdan mukaan kumpikin osapuoli määrittää kansallisen lainsäädännön mukaisesti kalastusluvan hinnan kuultuaan asiasta toista osapuolta. Tenojoen kalastussopimuksen voimaansaattamislain 10 § 1 momentissa säädetään kiinteä hinta yleiselle paikkakuntalaisluvalle, paikkakuntalaisen vapakalastusluvalle ja kalastussäännön 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuun lupakiintiöön kuuluvien (ns. mökkiläiset) kalastusluville. Nyt lausuttavana olevalla hallituksen esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa tätä sääntelyä.

Tenojoen kalastussopimuksen voimaansaattamislain 10 § 2 momentissa säädetään kalastussäännön 4 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen matkailukalastajien kalastuslupien hinnoista. Voimassa olevan säännöksen mukaan nämä hinnat perustuvat **käypään hintaan**, jonka määrittelemisessä otetaan huomioon vastaavantyyppisten kalastuslupien markkinatilanne. Hinta voidaan määrittää erilaiseksi lupavyöhykkeen, lupatyypin ja ajankohdan perusteella. Myöskään näitä säännöksiä ei ole tarkoitus muuttaa nyt lausuttavana olevalla hallituksen esityksellä.

Voimassa olevassa voimaansaattamislain 10 § 2 momentissa säädetään edelleen, että hinta määritetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella seuraavan vaihteluvälin puitteissa:
1) venekalastuslupa 40–150 euroa/kalastusvuorokausi;
2) rantakalastuslupa 25–150 euroa/kalastusvuorokausi; ja
3) Inarijoessa Matinkönkään yläpuolella ja Kietsimäjoessa veneestä ja rannalta kalastus 10–150 euroa/kalastusvuorokausi.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan nyt hintojen vaihteluvälin alarajan poistamista ja 10 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti alle 18-vuotiaiden edullisemmista tai maksuttomista luvista.

Voimaansaattamislain perusteella maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 2 momentissa tarkoitettujen kalastuslupien hinnoista. Kalastuslupien hinnat on säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 243/2017, jonka voimassaolo päättyi vuoden 2017 lopussa.

2. Saamelaiskäräjien kannanotot

Tenojoen kalastussopimuksen voimaansaattamislain 8 §:n muutosesitys koskee kalastuslupien myynnin järjestämistä ja Saamelaiskäräjät pitää esitettyjä muutoksia kannatettavina, koska ne parantaisivat kalastuslupien myynnissä kesällä 2017 ilmenneitä ongelmia. Saamelaiskäräjät on myötämielinen myös muille lupamyyntijärjestelmän kehittämisajatuksille.

Voimaansaattamislain 10 §:ä koskevien muutosesitysten osalta Saamelaiskäräjät painottaa, että Tenojoen matkailukalastuslupien myynnissä myynnin kohteena ovat pääasiassa vesialueen omistajille, erityisperusteisten kalastusoikeuksien haltijoille ja Tenojokilaaksojen saamelaisille kuuluvat kalastusoikeudet. Tämän vuoksi 10 §:n säännös lupien hintojen perustumisesta käypään hintaan tulee olla korostetussa asemassa.

Matkailukalastuksen lupien hinnoittelun markkinaehtoisuutta Saamelaiskäräjät pitää myös tärkeänä huomioon otettava seikkana voimaansaattamislain 10 § 2 momentin mukaisesti. Saamelaiskäräjät haluaa kuitenkin huomauttaa, että eri lohivesistöjen tilanne poikkeaa lupahintojen markkinaehtoisuudessa kovasti toisistaan. Tenojoki suhteellisen rauhallisena kalastuskohteena voi tulevaisuudessa luoda Tenojoelle entistä suurempaa kysyntää kalastusluville. Tässä mielessä Tenojoen matkailukalastuksen lupien hintoja ei voi verrata suoraan muiden lohivesistöjen lupahintoihin. Sen sijaan Tenojoen matkailukalastuksen lupien hintojen tulisi sallia nousta omalle tasolleen sen mukaan, millaiseksi Tenojoen matkailukalastuslupien kysyntä muodostuu lähivuosina. Tenojoen kalastussopimuksen voimaansaattamislain ei tulisi estää tätä kehitystä.

Voimaansaattamislaissa tulisikin mahdollistaa maa- ja metsätalousministeriön vuosittaisella lupahintoja koskevalla asetuksella vastamaan tähän markkinatilannetta ja käypää hintaa koskevaan vaatimukseen, jotta em. kalastusoikeuksien haltijat saavat kohtuullisen ja käyvän korvauksen kalastusoikeuksiensa myynnistä matkailukalastuksen tarpeisiin. Kalastuslupien hintojen kehityksen tulisi kuitenkin olla maltillista, jotta hintojen korotukset eivät aiheuta ylimääräistä häiriötä lupamyynnille ja alueen kalastusmatkailulle. Markkinaehtoinen hinta voidaan löytää maltillisilla hintojen korotuksilla.

Saamelaiskäräjät esittää, että voimaansaattamislain 10 § 2 momentissa ei aseteta lainkaan kalastusluvan hinnoittelun ylärajaa. Jos tämä kuitenkin katsotaan välttämättömäksi perustuslain säännöksistä johtuen, matkailukalastuslupien hintojen ylärajaksi tulisi säätää 300 euroa.

Saamelaiskäräjät pitää aiheellisena mahdollistaa alle 18-vuotiaiden maksuttoman tai edullisemman kalastuksen järjestämistä Tenojoella, jotta myös perhematkailu voisi kehittyä Tenojoella. Saamelaiskäräjät pitää kuitenkin hallituksen esityksessä valittua lainsäädäntöteknistä ratkaisua vääränä. Ehdotettu sääntelymalli nimittäin mahdollistaisi myös yli 18-vuotiaiden kalastuslupien hintojen säätämisen maksuttomiksi tai edullisemmiksi. Saamelaiskäräjien mielestä olisi selkeämpää säätää voimaansaattamislain 10 § 2 momentissa yleisten matkailukalastuslupien hintojen alaraja samalla tavalla kuin vuonna 2017 oli säädetty. Tämä alaraja voisi olla 35 euroa, joka vuonna 2017 oli edullisin matkailukalastuslupa.

Alle 18-vuotiaiden lupahinnoista voitaisiin tässä tapauksessa ottaa 10 § 3 momenttiin selkeä poikkeussäännös 2 momentin yleissäännöstä siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella heille voitaisiin säätää maksuton tai muita edullisempi kalastuslupa. Samalla tähän poikkeussäännön piiriin voitaisiin harkita lisättäväksi niin sanotun edullisemman perheluvan mahdollisuus.

Inarissa 5. päivänä maaliskuuta 2018

Tiina Sanila-Aikio
puheenjohtaja

Esko Aikio
ma. elinkeinosihteeri

Puheenjohtaja päätti lausunnosta 5.3.2018.